

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В СЕЛІ НЕВІРКІВ

Школо... Школо!

Скільки видзвонює в тобі голосів дитячих, скількох вивела ти на широкий життєвий шлях. Споглядаючи через роки, ми все більше і більше цінімо те, що дала нам школа, чим наповнила наші серця і душі. Різними були порядки в школі. Але незмінним був дух науки, бажання хоч па мить продовжити шкільні роки.

Любов до книжки. Вміння читати і писати. Не одне покоління невірківців мріяло про це. Різними шляхами, через різні негаразди тягнулися вони до освіти. Про це наша розповідь.

Школа за часів польського панування

У першій половині XIX ст. в усій Російській імперії, в тому числі й на Україні, важливою подією стає відкриття університетів, гімназій, професійних, та початкових парафіяльних шкіл.

У селі Невірків у 1864 р. було відкрито однокласне церковно-парафіяльне училище .

Діти навчалися в будинках, що належали приватним особам або церкві. Опікувалось освітою селян духовенство. За навчання не платили.

Уроки починалися з молитви. Велика увага приділялась усній лічбі, багато задавалося вчити напам'ять. За часів панування Польщі (1921- 1939рр.) у селі була чотирикласна школа, яка складалася із двох комплектів.

Викладав у цій школі вчитель із Головної - Кузьмич Корній Євстафівич . Викладали Закон Божий, викладачем якого був священник Ясієвич. Уроки починалися молитвою. Учні виходили в коридор, українці ставали в один ряд, поляки в другий. Одні - українською мовою, а другі - польською читали „ Отче наш ". Після прочитання молитви через радіопередавач звучав гімн „Єщв Польська на згіпсла". І учні розходилися по класах.

Училися діти українців, поляків, чехів. Навчання велося польською і українською мовами. У перших класах - українською, а в 2 — 4 класах польською мовою, але вивчали й українську мову. Крім того вивчали релігію, ботаніку, арифметику, ручну працю, історію, фізкультуру, географію, науку про сучасну Польщу. Учні були зобов'язані носити у школу книги, зошити, чорнильниці, ручки з пером. Все це купувалося за кошти батьків. Відповідний контроль вівся за відвідуванням учнями школи і їх поведінкою. Батьки учнів пояснювали причину відсутності. За неналежне відвідування учня на батька могли накласти штраф (два злотих). Для учнів-порушників існували теж відповідні покарання. Найпоширенішим було биття лінійкою по руках. Навчалися діти у попівській хаті. Освітлювались хата гасовими лампами,

опалювали грубками. До вчителів діти зверталися „пане вчителю". За польських часів учитель був людиною, яку поважали в селі. Писаря, священника і учителя цінували за освіченість. В той час існувала ще хата-читальня. Просвіта" - її відвідували старші за віком.

Школа в 1939 - 1940 рр.

З 1940 р. Невірківська школа стала семирічною. У школі вивчали українську мову та літературу, арифметику, російську мову та літературу, історію СРСР, історію УРСР, ботаніку, фізику, фізкультуру, алгебру, геометрію, каліграфію, німецьку мову, трудове навчання. Вчителями були наші невірківці - Бойчук Петро Кузьмич, Іванчук Олександр Петрович та інші. У школі була створена піонерська організація. Молодших школярів приймали у жовтенята. У піонери приймали всіх учнів 4 -7 класів. Діти галстуків пов"язувати не хотіли, їм пов"язували їх вчителі. Коли закінчувались уроки і діти йшли до дому, то на коридорі валялись галстуки. Вчителі їх збирали й на другий день пов"язували дітям знову.

У роки війни 1941 - 1944 рр школа не працювала.

Школа у післявоєнні роки

Відновила свою діяльність школа в селі Невірків у 1945 році. В цьому ж році було відкрито вже п"ятий клас. В той час вона називалась „Невірківська неповна середня школа". До 1950 року вона була семирічна. У 1958 році у вересні було відкрито восьмий клас і школа стає середньою.

Учителі перші післявоєнні роки проводили навчання з учнями різних вікових груп. Всім необхідним для навчання учнів забезпечували батьки. Доводилось писати на клаптиках паперу, старих газетах. Невірківську школу відвідували діти з навколишніх сіл - Матіївка, Малатин, Липки, Вовкушів, М.Совпа, Щекичин, Дивень.

Навчання проводилось у двох приміщеннях - попівський хаті і „червоній школі". Було вісім класних кімнат, учительська і кабінет директора. Учні навчались у дві зміни. За п'ятнадцять хвилин до занять проводилась фіззарядка. Організовували її вчителі фізкультури та класоводи. За навчання у старших класах потрібно було платити по 150 карбованців на рік. Від оплати звільнялись діти—сироти, діти з малозабезпечених сімей, діти вчителів. Наповненість класів була велика — 28-38 учнів. Були паралельні класи „А" і

„Б”.

Учні з інших сіл проживали у гуртожитку (у „чворак)” — це польські будівлі). Для них було організоване триразове харчування.

Керівниками школи в той час були: 1950 рік - Солоненко Лука Степанович, 1954 рік -Шляфштейн Михайло Савелійович, 1955 рік - Гребенюк Галина Олександрівна, 1956 рік - Цельник Василь Якович.

У 1951 році в школі була створена комсомольська організація. Першим комсомольцем був Немеришин Василь Прокопович.

Школа 60-80 рр

У квітні 1959 року в Україні було прийнято Закон „Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток народної освіти в УРСР”. Введено обов'язковий восьмирічний всеобуч і 10 -річки перетворені в 11 - річки. Також введено виробниче навчання, починаючи з 9 класу: для хлопців - тракторна справа, для дівчат - тваринництво. Була створена учнівська виробнича бригада, введено посаду заступника директора з трудового навчання. Ним був призначений Ткачук Микола Миронович.

Запроваджена обов'язкова кабінетна система навчання. Вчителі повинні готувати саморобне унаочнення та роздатковий матеріал.

Приділялась велика увага позакласній роботі з учнями. За активну участь у суспільно-корисній роботі учні преміювались екскурсійними поїздками. Діти школи за ті роки побували на екскурсіях у Ленінграді, Бресті, Києві, Львові, Яремчі, Умані, Каневі. Особливо пошавилась у школі спортивно - масова робота (вчитель фізкультури Мазуреиь Іван Пилипович). Школа ввійшла у десятку кращих шкіл України з обладнання спортивних майданчиків. Учні займають призові місця у спортивних змаганнях району, області. Учениця Яковчук Марія - призер республіканських змагань.

У той час керівниками школи були Дмитрук Петро Федорович, Коваленко Григорій Маркович, Дердюк Микола Олександрович.

Школа в умовах незалежності України

Бурхливим було життя школи в 90 роки. Відбулося її перейменування. Із Невірківської середньої вона стала загальноосвітньою школою І-ІІІ ступенів с.Невірків. Керівниками школи в той час були Ткачук Антоніна Тимофіївна, Мазурець Марія Павлівна, Галабурда Павло Денисович. У 2001 році очолив школу Мазурець Віталій Іванович.

На межі тисячоліть школа переходить на дванадцятирічне навчання. Екзамени відмінено. Введена дванадцятибальна система оцінювання знань

учнів. Учні 4,9,11 класів проходять державну підсумкову атестацію.

Нині в школі працює 21 вчитель. З них один вчитель - методист, два вчителі - спеціалісти вищої категорії, вісім - I категорії, три - II категорії, решта - спеціалісти.

Біля ста випускників школи поєднали свою долю з учительською професією. Тільки за післявоєнні роки Невірківську школу закінчило більше 1500 учнів. 37 учнів були нагороджені золотою, та срібною медалями. Кожний випускник школи обрав свій життєвий шлях. Наші випускники стали професорами, кандидатами наук, військовими, вчителями, лікарями, працівниками сільського господарства тощо. Надіємось, що школа дала їм знання для життєвого злету. Школа і сьогодні продовжує сіяти розумне, добре, вічне.

*Марія Мазурець,
ЗДНР ЗПЗ І-ІІІ ст.
с. Невірків*